

Tijdschrift
voor hedendaagse
Nederlandstalige
poëzie
Onder redactie
van Jozef Deleu

HET LIEGEND KONIJN

2023/1

Jaargang 21
Nummer 1
April 2023

P E L C K M A N S

INHOUD

JOZEF DELEU

Zandzakjes rond de dichter 9

EVI AARENS

Vertrouw op mij. Het dictum dat ik dien (een canto) 12

FRANCESCA BIRLOGEANU

De wolven 18

Zus 20

Warm/koud I.II.III 21

Puree 22

Zilvervisjes 23

DÉSIRÉE-CHRISTINE VAN BLITTERSWIJK

Kluisenaarskind 26

Dood gewicht 28

Wolkenfront 29

Hedone 30

PAUL BOGAERT

Portret 34

Grijpkranen 35

Vingeroefening 1 36

Vingeroefening 2 37

Vingeroefening 3 38

KURT DE BOODT

Zoals ik mij uit uwe werken heb geroken 40

De schuur met de dubbele poortluiken breed open 41

En de boer hij ploegde 42

Pablo Picasso noem je geen klootzak 43

Wennen aan je nieuwe hoortoestellen 44

De aarde hield een beetje van ons, toch? 45

DAVID CORNILLE

Prelude	48
Mal	49
Krater	50

FAMKE SINNINGHE DAMSTÉ

Openbaar bezit	52
Zal ik voor u opstaan	53
Meldpunt voor onbegrijpelijke zaken	54

HANS DEPELCHIN

De troglodiet	56
Het zevende blad I. II. III. IV	58
Striklijn van zilver	63
Traagslaap I. II. III	64

JAN-WILLEM DIJK

Traject	70
Ik ben veel te jong om ergens verantwoordelijk voor te zijn	71
Op geen van de vragenlijsten kan ik dit antwoord invullen	72
Liftscènes	73

ANGELIKA GERONYMAKI

Bovenkamer	76
Overgave	77
De nachtslang	78
Alles dat hoop gaf in eindrijm	79

SHARI VAN GOETHEM

Dagboek van een geboorte 0.1.2.3.4.5	82
--------------------------------------	----

MAX GREYSON

Midden op de weg	86
Dochter	90
Ouderlijk huis	91
De schimmen zijn smokkelaars van de geborgenheid	93

MAARTEN INGHELS

Laatste adem I.II.III.IV.V 96

HEIDI KOREN

Ik móét wel iets consumeren 100

Ik heb het van horen zeggen 101

Ik wist dat ik iets heel naars had gezegd 102

Vandaag geef ik iedereen een stem ... 103

Kijk hoe mooi we zijn dood 104

ONNO KOSTERS

Achter het glas 1.2.3.4.5 106

JENS MEIJEN

Levka 112

MARC REUGEBRINK

VIJF GEDICHTEN VOOR H.

Ook dit wordt bos 116

En ademt nog eens in 117

Rouw is een lichaam 118

Ontdaan 119

Het is het gras 120

MARIEKE LUCAS RIJNEVELD

Het hagellot 122

Geboorteakte 124

ARNOUD RIGTER

HET EXPERIMENT MENS

1 – concentratie 126

2 – inauguratie 127

3 – stabilisatie 128

4 – organisatie 129

5 – realisatie 130

6 – evaluatie 131

LISA ROOIJACKERS

1. Schepper	134
2. Verdeler	135
3. Vernietiger	136

JAN-PAUL ROSENBERG

Het orakel van drogstad	138
Meditatie op het ontstaan van een morgen	139
Geboorte van het orakel	140
Scheidslijn	141
Monoloog van het orakel tot de lege stad	142
Mirage	143
Siësta	144
Telekinese	145

ANTONY SAMSON

Pitbull	148
Thuiskomen is een daad	149
Bovenkamer	150
Staat van zijn	151

EMMA LAURA SCHOUTEN

Nachtschade	154
Midzomerhymne	155
Hic sunt dracones	156
De nacht dat het water kwam	157
Voorland	158

JOEP STAPEL

Een vrouw	160
Dijkverzwaren	161
Schelpen	162
Belangeloze poëzie	163
Schuur	164

MAAIKE ELISE VAN STEENIS

Odin	166
De gehangene	167

Radha	168
De Hiërofant	169

EDDY STEENVOORDEN

Pogingen tot houvast 1.2	172
Korte rondleiding	174

MARK VAN TONGELE

De tuimelaar zwemt trager als hij aarzelt	176
Inbrokkeling	177
‘Hoe moet het nu verder?’	178
Elkaar diepgaand verstaan	179
Terwijl onderhuids vuur	180
Zo wanhopig	182
Witrollottig	183
Altijd blijft er meer	184

MARC TRITSMANS

Berichten uit het achterland I. II. III. IV. V. VI. VII	186
---	-----

MARCELLE VERBERNE

Alle schepen	194
Maart	195
Stil	196
Ankeren	197
Trechter	198

PETER VERHELST

Landschap met vrouw	200
---------------------	-----

TANIA VERHELST

Het spiegelpaleis I. II. III. IV. V. VI. VII	206
--	-----

SVETLANA ZAKHAROVA

Noemmemerel 1.2.3	214
-------------------	-----

Zandzakjes rond de dichter

Er staat geen leeftijd op de behoefte om de brutaliteit van machthebbers aan te klagen. Naast de menselijke tragedies die zij veroorzaken, is hun aandacht voor wat we beschaving noemen zo goed als onbestaande. In de Oekraïense stad Dnipro echter legden gemeentewerkers zandzakjes rond een standbeeld van Aleksandr Poesjkin (1799-1837)*.

In dit gewelddadige tijdsgewricht wordt de flinterdunne laag vernis die beschaving heet met vernieling bedreigd. Vanouds worden kunst en cultuur als hinderlijk ervaren door despotische heersers. De oorlog in Oost-Europa herinnert ons aan de fragiliteit van onze democratieën. Er blijkt nog minder nodig dan we al vreesden om de cultuur afhankelijk te maken van politici die niet gehinderd worden door kennis.

Onwetendheid en onverschilligheid ten aanzien van cultuur floreren ook in kringen van politici in onze democratische Lage Landen. Beschikbare middelen blijven meestal bestemd voor instellingen en initiatieven van grote steden die schittering en aanzien moeten geven in binnen- en buitenland. Kleinschalige initiatieven, broedplaatsen voor nieuw talent, worden vaak stiefmoederlijk behandeld. Cultuurpolitiek is vernauwd tot aandacht voor schittering en 'excellentie'. Wat we vandaag nog niet toonaangevend vinden, kan het morgen zijn. Oog voor nieuwe stemmen is geen luxe maar een noodzaak.

De aandacht voor een niet-commercieel en kwetsbaar kunstgenre als poëzie veronderstelt kennis van en waardering voor taal. In een wereld van geweld en geld zijn dichters misschien onbeduidend maar wél bezig met taal, een essentiële drager van liefde en hoop, van woede en wanhoop. Gerrit Kouwenaar (1923-2014) heeft feilloos verwoord waar het de ware dichter om te doen is:

Ik heb nooit naar iets anders getracht dan dit:
het zacht maken van stenen
het vuur maken uit water
het regen maken uit dorst**

Ook in deze 21ste jaargang blijft dit tijdschrift een eigenzinnige plek voor nieuwe stemmen en voor de rijkdom van de traditie. Dichters, lezers, uitgever en mecenasen staan garant voor de toekomst van *Het Liegend Konijn*.

– Jozef Deleu
Hoofdredacteur

- * Michail Sjisjkin, Russisch schrijver in ballingschap, in *De Morgen*, 27 juli 2022.
- ** Gerrit Kouwenaar: *Vallende stilte. Een keuze uit eigen werk*. Querido, 2008.

**EVI
AARENS**

(LONDEN, 2000)

Recentste bundel: *Disoriëntaties* (2021).

Leesexemplaar

Vertrouw op mij. Het dictum dat ik dien (een canto)

Vertrouw op mij. Het dictum dat ik dien is voor
Een dichter met gemak te volgen. De kosmos, weet
Mijn lezer, is gebouwd van kruimels fictie en een

Scheut vertrouwen. Is het een zwakgebod dat ik de poëzie
Bezie als een traceerbaar kosmisch deeltje dat raast
Door de stellaire letterbak die wij het multiversum noemen?

In dit vijandig huis is poëzie het oerprincipe dat ons
Ongezien en onbereikbaar blijft omsluiten. Dit is geen
Mistige magie maar wetenschap die is gestoeld op feiten.

En wat is een gedicht? Een snaar van taal. Een straal
Die alfabetten uit hun inkt bevrijdt en tot muziek
Verheft. De vraag blijft waar dit alles zich bevindt,

Waar wij een poëziefersneller kunnen bouwen die
Ons schrijven transformeert tot meer dan een gezwollen
Vorm van reflectieve dweperij? Deze tekens splitsen in

Mijn hoofd als ik de aanzegging van Beatrijs beaam
En haar mijn ongeslagen wang toekeer. Vederlicht maar
Vluchtplanloos bewegen wij ons als een echtpaar

Welgewiekte wezens door de nacht. Ons uitzicht wordt
Uit lichamen gevormd: de sterren en planeten aan de
Hemelboog. 'Kostbaar is de plicht die als een loden last

Op onze schouders drukt', zegt Beatrijs als ze wat namen
Noemt van personages die wij dáár ontmoeten gaan.
Ik vraag welk dáár ze in gedachten heeft, want samen zijn

Wij aan een reis begonnen maar alleen mijn leidsvrouw
Is met onze landingsplek bekend. Op dit moment beschouw
Ik beeldspraak als een slap gebaar – o zwakke broeder

Uit de literaire trukendoos – en dus dek ik de tafel
Van mijn aarzelende ongeduld. Mijn vraag blijft zonder
Antwoord in de ether staan. Wat zich hierna voltrekt

Doet denken aan wat Dante in zijn vierde zang onthult:
Wij landen in een onkruidvrije bloementuin en horen
Het tumult van honingbijen die zich ladderzat vermaken

En genoegzaam zoemen als de Lotofagen, die ons aan een
Ander epos denken doen. Wij zijn geland op plaats delict.
Dit is een zone, om het zo te noemen, waar de tijd

Is afgeschapt, of beter nog: voorgoed is doorgeprikt.
Ik hoor gelach en glasgeklank, een feestelijke atmosfeer
Die door mijn oor wordt opgepikt maar ik nog niet kan zien.

‘Wij moeten’, aldus Beatrijs, ‘ten minste zeven keer een
Poort passeren voordat wij de hof bereiken die achter
Een ring van zeven muren op ons wacht.’ Zij creëert met

Deze woorden een verwachting die opnieuw erg mythisch
Op mij overkomt. De eerste muur. Een glazen poort zwaait
Open en wij lopen ongestoord een paradijs tuin in. Is dit

Het werkelijke paradijs, de tuin die in het prilste uur aan Eva
En haar echtgenoot geschonken en weer afgenomen is?
Ondanks een gure wind krijg ik die indruk want ik zie

Twee leeuwen die zich dronken eten aan een aardbeustruik,
Een arend die op verse bramen kauwt. ‘Vergis je niet,’
Zegt Beatrijs, terwijl ik haar zie lonken naar de tweede muur,

‘Het paradijs bestaat en kent geen deurbeleid.’ Nauwelijks
Heeft zij die volzin uitgesproken of haar stem kaatst op
Het plotselinge snauwen van een marmeren portret.

Vlak naast de tweede poort zien wij een serie steentableaus
Die ik als de geschiedenis van Ikaros herken. Met hem gaat
Het een tafereel of vijf vrij goed totdat hij in het een-na-laatste

Beeld tot zijn ontsteltenis ontdekt dat hij de zwaartekracht
Niet langer in zijn broekzak heeft. ‘Is hoogmoed dan vooral
Een mannending?’ vraag ik. ‘Dat is sinds mensenheugenis

Een feit’, zegt Beatrijs. Maar dit betoog wordt met een
Bulderende tranenlach door Ikaros ontkend. Hij tuit zijn
Marmerlippen en hij droogt zijn marmertranen en hij zegt:

‘Ik heb mijzelf in al mijn gulheid opgeofferd dit relaas
Met mijn persoonlijkheid te vullen maar ik sta, dat spreekt
Zelfs voor een onbenul vanzelf, symbool voor elke man

En vrouw die ooit besloot de mensheid te ontstijgen en
De godenberg te vormen tot persoonlijk kroondomein. Ik heb
Nooit spijt gehad van dat besluit, zelfs niet toen ik de golven

Raakte en mijn botten pijnlijk brak.’ ‘Dit is de aanvang van
Elk menselijk tekort’, zegt Beatrijs en dan: ‘Wij moeten gaan.’
De tweede poort is kleiner dan een naaldoog en van kwetsbaar

Lood gemaakt. Wij worden in de tweede tuin begroet door
Mist en duisternis. Het feestgedruis klinkt luider maar het
Zonlicht uit de eerste tuin ontbreekt. ‘Wij doen er goed aan’,

Zegt mijn leidsvrouw, ‘onze beide handen uit te steken en
Behoedzaam op de tast en schuifelvoetend jacht te maken op
De derde poort.’ Ik sluit niet uit dat dit haar wijze is te zeggen

Dat wij zijn verdwaald. Onmachtig deze feiten te veranderen
Volg ik haar spoor bedachtzaam en met oeverloos geduld.
Degene die het laatst lacht, lacht het hardst: een waarheid

Die in deze tuin ontbreekt. 'De schuldige aan het gebrek
Aan zicht', zegt Beatrijs terwijl zij voorwaarts schuifelt,
'Is degene die zijn ogen heeft gevuld met jaloezie en nijd.'

Daar is de derde muur, een poort van goud. Wij worden
Door niets minder dan een wervelwind begroet. 'Dat zijn...
Dat zijn...' Zo stamel ik in deze derde tuin een tijdje door

Omdat ik meer een zoeker dan een vinder ben en dus
Volledig uit het lood geslagen word als ik miljoenen en
Miljoenen zwart met wit gestreepte vlinders hoor. Ja

Vlinders hóór, zeg ik met goed fatsoen. Ontelbaar veel
Kapellen zingen zich tot wervelwind, zij zijn een
Vliegend legioen dat hier gezamenlijk het licht uitdoet.

'Geen helse duisternis,' zegt Beatrijs, 'geen aardse nacht
Versluisde de dag zoals dat hier gebeurt.' De vlinders komen
Dichterbij en vormen razendsnel een turbulente cirkel

Om ons heen. Wij zien niets maar wij dromen alles waar.
Dit is een wonder van beweging, een tempeest van talloos
Veel gitzwarte fladdervleugelende wervelstromen die

Ons onder onze oksels nemen en lichtzinnig dragen.
Waar gaan wij heen? Ik duw de eerste scheut paniek
Mijn schedel uit want Beatrijs kijkt mij berustend aan.

Gelatenheid. Dat is de basislijn die ik in de mimiek
Van Beatrijs ontwaar. Ik imiteer haar zonder schroom
Nu wij op de thermiek van een voltallig vlinderlegioen

Over de vierde muur worden getild. Mijn voeten veren
Op het zachte gras als Beatrijs mijn hand vastpakt. Daar
Zijn we dan. Dit is het dáár dat ik zo vaak begeer.

De zwarte vlinderfictie lacht ons unisono toe.

FRANCESCA BIRLOGEANU

(HASSELT, 2002)

heeft nog geen bundel gepubliceerd.

Leesexemplaar

De wolven

echte wolven zijn tamme honden zonder muilkorven
honden die nooit bijten – alleen maar watertanden
speeksel drupt op je handen als je ze aait
hun geblaf is gemiauw – ze spinnen in hun manden

echte wolven hebben een gevlochten vriendschapsbandje
om elk pootje, als ze lachen ontbloten ze hun tanden
om te tonen dat ze je zouden kunnen vermoorden
maar je moet dankbaar zijn dat ze het niet doen

echte wolven wonen niet in donkere steegjes
of in verlaten bossen met afgebrande bomen
of in discotheken waar je best nooit heen gaat in je eentje
of in de psychiatrische instelling die je met school bezocht

echte wolven zetten koffie op zondagochtend
neuriën mee met de radio
kussen je een goedenacht
met grote ogen – ze kijken toe, hongerig
met grote handen – de grip op je polsen is lief, dwingend
met grote monden – ze slokken je op, je wilt dit toch
met grote magen – je krimpt ineen om er precies in te passen

echte wolven dragen witte kapjes met maagdenbloed
jasjes van schapenvel, schoenen van slangenhuid
een glimlach op een kindersnoet
de echte wolven kruipen in de rimpelhuid van je opa
van je buurman
je meester
je wiskundebijlesgever
je vriend je vader je vrijer
je vrijheid

echte wolven verstoppen zich in de schaduwen
op de muur, in je boekentas, in een verjaardagskaart

ze zeggen dat je volwassen bent voor je leeftijd
noemen je een speciaal meisje – je wangen twee
smekende aardbeitjes die ze plukken wegrukken platdrukken
hun speeksel doorweekt je verteert je beheert je
het zal je leren, lief geitje
zoek de rits in elke omhelzing
dit was jouw laatste waarschuwing

Zus

we hadden samen moeten buitenspelen
je kon me leren hoe knikkeren werkt
ik laat de mijne veel te vaak vallen
misschien kon je me leren om mezelf op tijd te vangen

we hadden samen moeten buitenspelen
tikkertje, voetballen, ik zou voor jou aanbellen
als onze bal bij de enge buurman (meneer snor) belandde
ik zou je mijn jas gegeven hebben als het begon te regenen
die goeie, van die ene dure winkel in 't stad

we zouden samen kijken naar hoe de wespen
over onze schijfjes meloen liepen we zouden
de schillen in onze mond kunnen steken
we zouden hen een plek op de wereld geven
en lief zijn tegen alle beesten:
ik zou een oorworm over je hand laten kruipen
om je te tonen dat de kleine dingen niet zo eng zijn als ze lijken

ik was zo een klein ding
dat je onder een vergrootglas legde en probeerde te verbranden
niet expres, zei je later, ik had brandwonden op mijn rug
je wou gewoon naar me kijken
maar het is mijn schuld

ik kon je laten zien dat er meer is dan het geluid van riem op huid,
van de stilte die binnen in het huis hangt, die aan de wandtapijten
lijkt te plakken, meer dan de modder buiten in de moestuin, kijk,
als het regent komen de slakken en we zouden ze
op de gebroken witte muur kunnen laten racen, kijk,
er is meer dan rekensommen maken op je kamer, de zon
die door de dunne gordijnen heen strepen maakt op de keukentafel,
het lage gebrom van een meneer met een snor
de wereld is vol van meneren met een snor
vind je het niet jammer dat je er een bent geworden?

Warm/koud

I.

er zit koorts in mijn knieholte
in de plooiën van mijn elleboog en achter mijn oren
kan je je kleren laten drogen
in mijn oksels groeien vijgenbomen de parels zweet
zoetzuur zoals de saus van de afhaalchinees
tussen de haartjes op mijn knokkels kan je je eitjes leggen
of in de broeikas van mijn navel

II.

mijn tepels zijn hard maar dat is van de kou
ik ben ondoordringbaar, Russische toendra
ik heb vrouwen in mij zoals matroesjka's
elk een raardere vorm, roodgeverfd hardhout
gekoloniseerd door meelwormen
gaten die een labyrint vormen
ruwe rotswanden die samentrekken
en je adamsappel tot appelmoes knijpen

III.

als je jezelf tot een bolletje rolt
kan je schuilen tussen mijn oogsnotjes
als we van lichaam zouden ruilen
zouden we dezelfde plekken zoeken
ergens klein en warm
waar we alles kunnen zijn
behalve bloot

Puree

Op mijn bord ploeg ik het veldje aardappelpuree
tot vruchtbare grond waar ik de zaadjes
van potentiële gespreksonderwerpen in kan strooien

*bet weer de huidige economische crisis
bet nieuwe kapsel van de buurvrouw de politiek
nee misschien toch beter niet de politiek*

in de hoop dat ze zullen groeien onze stembanden
zijn zwanger de baby's doodgeboren het schrappen
van messen op porselein vult de stiltes.

Het eerste wat men tegen me zei toen ik
door de voordeur stapte was: 'je bent aangekomen.'
ik schep een lepel minder puree op
ik staar zo hard naar het gemarineerde vlees
dat het lijkt alsof het terug leeft, ik fluister binnensmonds:
wil je ruilen?

Het is vandaag Kerstmis en Pasen en Nieuwjaar
een eeuwige zondag en een eeuwige feestdag
waarop de winkels toe zijn en de straten leeg
en er over niets te praten valt behalve de passage
van tijd: mijn broer is gegroeid omdat hij altijd mooi
zijn puree eet hij torent boven mijn vader uit het gat
dat mijn moeder achterliet is te klein het wringt
rond mijn armen en mijn benen en het snoert me de mond.

De woorden worden weggegooid voor ze de kans krijgen
om te bloeien ik gaf oma en opa een boeket van aardappel-
bloesems. Ik vraag me af wie welke erfenis zal krijgen.